

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1111

Vragen van het lid **Merkies** (SP) aan de minister van Financiën over *de introductie van een overlijdensrisicoverzekering op basis van postcode* (ingezonden 12 december 2012).

Antwoord van minister **Dijsselbloem** (Financiën) (ontvangen 31 januari 2013). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2012–2013, nr. 865.

Vraag 1

Wat is uw reactie op het bericht «Independer introduceert overlijdensrisicoverzekering op basis van postcode»?¹

Antwoord 1

Ik heb kennisgenomen van het bericht.

Vraag 2

Acht u het wenselijk dat de premie voor een verzekering wordt gebaseerd op de postcode van de verzekeringnemer? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 2

Nee, ik acht het onwenselijk als de verzekeringspremie uitsluitend wordt gebaseerd op de postcode van de verzekerde of de verzekeringnemer. Ik ben van mening dat solidariteit een belangrijk grondbeginsel van het verzekeringsbedrijf is, en dat iedereen toegang moet kunnen hebben tot de belangrijke verzekeringsproducten. Verzekeraars hebben de maatschappelijke taak om individuele risico's te spreiden over een grotere groep mensen. Het is echter wel de taak van de verzekeraars om de verschillen in risico's te verdisconteren in de verzekeringspremie. Bij een aantal verzekeringen kan het gebied waarin men woont aanleiding zijn om te bepalen of er sprake is van een hoger risico dat zich een bepaald voorval voordoet dan in een ander gebied. Het is primair aan de verzekeraar om te bepalen of dit verschil in risico wordt doorberekend in de premie. Bij onder meer opstal- inboedel en autoverzekeringen wordt al langer onderscheid gemaakt op basis van het postcodegebied.

In het door u aangevoerde voorbeeld gaat het om een overlijdensrisicoverzekering. De hoogte van de premie van een overlijdensrisicoverzekering wordt

¹ Zie independer.nl, 30 november 2012
<http://weblog.independer.nl/persbericht/independer-nl-introduceert-overlijdensrisicoverzekering-op-basis-van-postcode/>

voor een groot deel gebaseerd op de levensverwachting van de verzekerde. Dit wordt doorgaans bepaald aan de hand van de leeftijd, het rookgedrag en andere gezondheidsaspecten. In de door u genoemde verzekering wordt de levensverwachting nader ingeschat op basis van het postcodegebied. Daarbij wordt uitgegaan van de statistieken van het CBS, dat mensen uit een gemiddeld meer welvarend postcodegebied een hogere levensverwachting hebben. Dit risico wordt doorberekend in een hogere dan wel lagere premie.

Vraag 3

Is het toegestaan om de premie van een verzekering te laten afhangen van de postcode die de verzekeringnemer heeft?

Antwoord 3

Er zijn geen wettelijke bepalingen die het verbieden dat de premie van een verzekering afhankelijk is van het postcodegebied. Dit neemt niet weg dat de verzekeraar zich zal moeten houden aan de geldende regelgeving voor gelijke behandeling.

Vraag 4

Wat zijn volgens u de gevolgen voor de verzekeringnemer in een woonomgeving waar de levensverwachting lager dan wel hoger zou zijn?

Antwoord 4

Bij veruit de meeste overlijdensrisicoverzekeringen zal dit geen gevolgen hebben omdat er geen onderscheid wordt gemaakt op basis van het postcodegebied. In het geval er wel onderscheid wordt gemaakt op basis van het postcodegebied verwacht ik dat de premie van de verzekering hoger is naarmate de levensverwachting in het postcodegebied lager is.

Vraag 5

Deelt u de mening dat selectie op basis van postcode kan worden gezien als een vorm van discriminatie? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5

De beoordeling, of het selecteren op postcodegebied een niet toegestane vorm van discriminatie is, acht ik een taak van het College voor de rechten van de mens, die tot taak heeft klachten over discriminatie te beoordelen. Ook de rechter en het Europees hof van Justitie kan hierover uitspraken doen.

Volgens het College voor de rechten van de mens kan differentiëren op postcode verschillende specifieke groepen raken, zoals lager opgeleiden of mensen met een lager inkomen, ouderen, allochtonen, etc. Het is de vraag of het differentiëren in premie aan de hand van de postcode van de verzekerde indirect onderscheid op een wettelijk beschermde grond oplevert, zoals ras, nationaliteit of godsdienst. Statistische of demografische gegevens over de bewoners in een bepaald postcodegebied zouden hierover meer duidelijkheid kunnen verschaffen. Als het zo is dat bepaalde door de Algemene wet gelijke behandeling (Awgb) beschermde groepen bijzonder geraakt worden door deze vorm van premietoedeling dan is de vervolgvraag of er een objectieve rechtvaardiging aan ten grondslag ligt. Als het doel van de maatregel zou zijn om de inschatting van het risico te optimaliseren dan zouden er vraagtekens geplaatst kunnen worden bij de passendheid of noodzakelijkheid van de maatregel. Het zou over-inclusive kunnen zijn, d.w.z. een te brede groep mensen kunnen raken of dat juist de verkeerde groep geraakt wordt. Het zou ook kunnen dat het beoogde resultaat via andere, minder onderscheidmakende, wijzen bereikt kan worden. Dit zou de subsidiariteit van de maatregel kunnen raken. Of dit in concreto het geval is bij de voorgestelde maatregel kan alleen worden beoordeeld na onderzoek naar de samenstelling van de geraakte groepen en de objectieve rechtvaardiging voor eventueel indirect onderscheid. Ik heb het College dan ook verzocht om een nader onderzoek in te stellen.

De rechtsvoorganger van dit college, het College voor gelijke behandeling heeft in 2006 advies uitgebracht over het afwijzen van hypotheken op basis

van het postcodegebied². Daarbij heeft het Cgb geconstateerd dat het afwijzen van een hypotheekaanvraag op basis van het postcodegebied een vorm van discriminatie is die door de sector zou moeten worden vermeden op basis van zelfregulering. Het voorliggend geval is echter niet goed vergelijkbaar met het advies van destijds omdat het niet gaat om het afwijzen van de verzekering, maar het verdisconteren van een risicoselectie op basis van het postcodegebied in de hoogte van de premie.

Vraag 6

Bent u bekend met andere verzekeraars die selecteren op postcode? Zo ja, kunt u in een overzicht weergeven bij welke vormen van verzekeringen dit het geval is?

Antwoord 6

Voor zover bekend zijn er geen andere overlijdensrisicoverzekeringen waarbij risicoselectie plaatsvindt op basis van het postcodegebied. Voor bepaalde schadeverzekeringen zoals opstal- inboedel, en autoverzekeringen is de premie mede gebaseerd op het gebied waar de opstal of inboedel is gelegen of waar de verzekeringnemer woonachtig is.

Vraag 7

Bent u bereid te onderzoeken in welke mate de postcode van de verzekeringnemer bij verschillende verzekeringen een rol speelt?

Antwoord 7

Ik heb het College voor de Rechten van de Mens verzocht een onderzoek in te stellen naar de samenstelling van de geraakte groepen en de objectieve rechtvaardiging voor eventueel indirect onderscheid door het hanteren van het postcodegebied bij de bepaling van de premie van een overlijdensrisicoverzekering.

Vraag 8

Gaat u tegen het sluiten van overlijdensrisicoverzekeringen, dan wel andere vormen van verzekeringen die op basis van postcode worden afgesloten, maatregelen nemen? Zo ja, wat zijn die maatregelen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 8

Zie antwoord vraag 7.

² College gelijke behandeling, *Advies inzake de aanvulling van de Gedragscode Hypothecaire Financieringen* 15 januari 2006 (<http://www.mensenrechten.nl/publicaties/detail/9943>).